

Utbildningsnämnden

Yttrande

Utbildningsnämnden

Dnr: 652047

Handläggare:

2026-03-23

Rolf Berlin Källberg

Yttrande över initiativärende (SD-M) Personlarm till anpassad skola

Förslag till beslut

Sektorn föreslår utbildningsnämnden att besluta

att avslå initiativärendet om att upphandla personlarm till personal på anpassad skola med hjälp av medel från utbildningsnämndens positiva resultat för 2025.

att utbildningsnämnden ger sektorn i uppdrag att med medel från statsbidrag för säkerhetshöjande insatser göra inköp av personlarm till personal vid anpassad skola.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna och Moderaterna har väckt ett initiativärende på utbildningsnämndens sammanträde 2025-12-17. Utbildningsnämnden beslutade att överlämna initiativärendet till Utbildning Gävle för beredning.

I initiativärendet föreslås att utbildningsnämnden beslutar:

- Att förvaltningen uppdras att skyndsamt kartlägga behovet av personlarm hos Gävle kommuns tillsvidareanställda inom anpassad skola.
- Att nämnden upphandlar nödvändigt antal personlarm för att tillgodose det behov som kartläggningen påvisar.
- Att medel från utbildningsnämndens positiva resultat för 2025, nyttjas för att finansiera de insatser som anges i att-sats 1 och 2.

Kartläggning av behovet av personlarm hos Gävle kommuns tillsvidareanställda inom anpassad skola.

I Utbildning Gävles Arbetsskade- och tillbudssystem Stella rapporterades från 1 jan 2025 till 27 jan 2026 244 tillbud om hot och våld i utbildning Gävles skolor. Av dessa var 76 från personal i anpassad skola och 168 från grund- och gymnasieskolan. Således var 31 procent av anmälningarna från personal i anpassad skola. Andelen elever i anpassad grundskola var den 27 januari 2,3 procent. Vid en uppdelning mellan grund- och gymnasieskola var 30 procent av anmälningarna inom grundskolan från anpassad grundskola. Inom gymnasiet var fyra anmälningar från anpassad gymnasieskola och en från gymnasieskolan. Det kan konstateras att anpassad skola var överrepresenterad vad gäller anmälningar av tillbud om hot och våld. Samma mönster ses nationellt, enligt statistik från Arbetsmiljöverket. Dock är andelen anmälningar inom anpassad skola högre för Utbildning Gävles skolor än det nationella snittet. 2025 var 8,5 procent av anmälningarna om hot och våld nationellt från anpassad grundskola och 35 procent från anpassad gymnasieskola.

Antalet elever i anpassad skola har stadigt ökat under de senaste åren. I samband med ökningen har elevantalet per klass ökat och skollokaler närmar sig maxgränsen för utnyttjande. Ökningen av elever har också lett till att antalet elever med utåtagerande beteende har ökat. Verksamheten har mött de ökande utmaningarna med att fokusera på att utveckla kompetensen i lågaffektivt bemötande och har nu en speciallärare anställd som även fungerar som instruktör i Studio 3, en utbildning i lågaffektivt bemötande.

Arbetsmiljöverkets föreskrift 2023:2, om planering och organisering av arbetsmiljöarbete 5 kap Våld och hot om våld anges i 6§ att:

Arbetsgivaren ska se till att arbetstagarna har möjlighet att snabbt få hjälp, om det uppstår en situation med våld eller hot om våld. Arbetsgivaren ska se till att:

1. det finns larm för att tillkalla hjälp, om det behövs för säkerheten,

2. det finns fastställda rutiner för vem som ska ta emot larm, och för vad som ska göras när det kommer ett larm,
3. arbetstagarna regelbundet övar säkerhetsrutiner och åtgärder vid larm,
4. sköta om och kontrollera larmutrustningen, och
5. det finns andra tekniska hjälpmedel, om det behövs.

Vid anpassad grundskola har verksamheten införskaffat personlarm på en av de anpassade grundskolorna. Anledningen beskrivs av rektor för anpassad skola vara det ökade antalet utåtagerande elever, samt att den aktuella skollokalen är väl ljudisolerad vilket leder till att det vid behov är svårt att påkalla hjälp på annat sätt. Rektor anger att personlarm behövs för att säkerställa tryggheten hos personalen. Rektor anser att behovet kan vara som störst för timvikarier, som inte har samma kunskap om och relation till elever med risk för utåtagerande beteende.

Verksamheten har undersökt möjligheten att använda funktionen personlarm i appen Cosafe, men gjort bedömningen att den inte är användbar eftersom det i ett utsatt läge kan ta alltför lång tid att ta fram mobiltelefon och öppna appen. I vissa fall kan det också vara ogörligt, om personalen är fasthållen av en elev. Det bedöms därutöver kunna uppfattas som provocerande för elever om personal tar fram sin mobil i in konfliktsituation, något som kan leda till att situationen eskalerar. Rektor anser att personlarm som bärs på handleden är enklare att använda och därmed ger ett säkrare skydd.

Rektor anger att behovet av personlarm skiljer sig åt mellan olika skolor och är som störst vid skolenheter med elever som läser enligt kursplan ämnesområden. Dessa skolor är de där ökningen av elevantal är som störst, eftersom flertalet nya elever tas emot inom kursplan ämnesområden, vilket betyder att den intellektuella funktionsnedsättningen oftast är medelsvår eller svår. De aktuella skolorna är:

Staffansskolan anpassad grundskola

Tallboskolan anpassad grundskola

Ulvsäterskolan anpassad grundskola

Vallbacksskolan anpassad grundskola

Polhemsskolan anpassad gymnasieskola, individuella programmet

På dessa skolor bedömer rektor att all personal som dagligen möter elever behöver ha tillgång till personlarm.

På övriga skolor bedömer rektor att ett mindre antal personlarm behövs som kan användas vid behov i kontakt med vissa elever.

På Tallbo anpassad grundskola har en larmenhet med sex personlarm köpts in, något som täcker behovet i en del av verksamheten. Kostnaden var 58 500 kr.

Rektor bedömer att det på skolorna ovan finns behov av 2-3 larmenheter per skola och på övriga skolor är behovet 1 larmenhet per skola.

Svar på initiativärende

Att förvaltningen uppdras att skyndsamt kartlägga behovet av personlarm hos Gävle kommuns tillsvidareanställda inom anpassad skola.

Utbildning Gävle har genomfört en kartläggning för att kartlägga behovet av personlarm hos Gävles kommuns personal inom anpassad skola. Kartläggningen, som redovisas ovan, visar att det finns behov av personlarm hos anställda för personal inom anpassad skola. Behovet gäller inte enbart tillsvidareanställd personal utan även för timanställda och vikarier som har mindre tid att etablera en trygghetsskapande relation med eleverna.

Att nämnden upphandlar nödvändigt antal personlarm för att tillgodose det behov som kartläggningen påvisar.

Det påvisade antalet personlarm för att tillgodose det behov som kartläggningen påvisar ger att 15–20 larmenheter med tillhörande personlarm bör införskaffas.

Att medel från utbildningsnämndens positiva resultat för 2025, nyttjas för att finansiera de insatser som anges i att-sats 1 och 2.

Det är inte möjligt att använda tidigare överskott på det föreslagna sättet.
Personlarmen kan i stället finansieras genom statsbidrag för säkerhetshöjande
åtgärder

Anna Karin Mäntyllä

Sektorchef

Utbildning Gävle

